

versie 2026

Vertegenwoordiging (mentorschap, bewindvoering en curatele)

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1. Niet-wettelijke of informele vertegenwoordiging.....	3
1.1 Persoonlijk Gemachtigden	3
1.2 Onbenoemde vertegenwoordigers	4
2. Wanneer is wettelijke vertegenwoordiging nodig?	4
3. Wettelijke vertegenwoordiging.....	5
3.1 Mentorschap	5
3.2 Bewindvoering	5
3.3 Curatele	6
4. Is (wettelijke) vertegenwoordiging altijd nodig?.....	6
5. Wie kan bewindvoerder, curator of mentor zijn?	6
5. Hoe vind ik een mentor, bewindvoerder of curator buiten de familie?	7
7. Hoe kan ik (wettelijke) vertegenwoordiging aanvragen, wijzigen of opheffen?	7
7.1 Wie kan het aanvragen?	7
7.2 Wijzigen van wettelijke vertegenwoordiging	8
7.3 Opheffen van wettelijke vertegenwoordiging	9
7.4 Formulieren voor de aanvraag/wijziging van wettelijke vertegenwoordiging	9
8. Doorlooptijd aanvraag vertegenwoordiging.....	9
9. Kosten aanvragen wettelijke vertegenwoordiging	9
10. Wat te doen bij onvrede over de wettelijk vertegenwoordiger?	10
11. Meer informatie nodig?	10
Websites.....	10
Klantadviseurs Salios.....	11

Inleiding

De meeste mensen zijn heel goed in staat zelf beslissingen te nemen over allerlei zaken. Maar er kan een moment komen dat iemand niet meer in staat is de eigen belangen goed te behartigen of de gevolgen van zijn/haar besluiten goed te overzien. Bijvoorbeeld door dementie waarbij iemand op een gegeven moment wilsonbekwaam ter zake kan worden. Dit betekent dat hij/zij in bepaalde situaties de gevolgen van zijn/haar handelen of beslissingen niet meer kan overzien. Wanneer mensen de regie over hun leven niet zelf kunnen voeren of dreigen te verliezen, is het van belang dat anderen hen helpen en op bepaalde momenten als vertegenwoordiger optreden. In die gevallen kan de cliënt of zijn familie of de wetgever een (wettelijk) vertegenwoordiger aanwijzen. Deze persoon helpt de betrokkene bij het nemen van beslissingen over materiële (bijvoorbeeld financiën) en niet-materiële zaken (bijvoorbeeld zorg en behandeling).

Er zijn twee vormen van vertegenwoordiging te onderscheiden:

- Niet-wettelijke of informele vertegenwoordiging (de persoonlijk gemachtigde en de onbenoemde vertegenwoordiger).
- Wettelijke vertegenwoordiging (mentor, bewindvoerder of curator).

In deze brochure kunt u meer lezen over wanneer vertegenwoordiging nodig of wenselijk is; de verschillende vormen van vertegenwoordiging en welke vorm van vertegenwoordiging het meest passend is in uw situatie en hoe u vertegenwoordiging kunt regelen.

Heeft u al een (wettelijke) vertegenwoordiger bij aanvang zorg/inhuizing?

Dan kan bij de intake voor de inhuizing direct worden vastgelegd. In het geval van een wettelijke vertegenwoordiger (mentor, bewindvoerder, curator) ontvangen wij graag een kopie van de beschikking van de rechtbank. Wanneer de cliënt iemand heeft aangewezen als schriftelijk gemachtigde, ontvangen wij graag een kopie van de schriftelijke machtiging.

1. Niet-wettelijke of informele vertegenwoordiging

Niet-wettelijke vertegenwoordigers zijn vertegenwoordigers die niet door de rechter zijn benoemd. Er zijn twee vormen:

- Persoonlijk gemachtigden.
- Onbenoemde vertegenwoordigers.

1.1 Persoonlijk Gemachtigden

Een cliënt kan zelf schriftelijk vastleggen of dit bij de notaris laten vastleggen in een volmacht of levenstestament wie zijn belangen op het terrein van zorg en behandeling moet behartigen als hij daar zelf niet toe in staat is. Diegene is persoonlijk gemachtigd om

beslissingen te nemen op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding.

1.2 Onbenoemde vertegenwoordigers

Als een cliënt geen persoonlijke gemachtigde heeft aangewezen en er ook geen wettelijke vertegenwoordiger is (zie onder hoofdstuk 2) dan kan er gebruik gemaakt worden van onbenoemde vertegenwoordigers.

De wet geeft hiervoor categorieën aan:

- De partner van de cliënt.
- Een (klein)kind of ouder van de cliënt.
- Broer of zus van de cliënt.

Meer informatie hierover is o.a. te vinden op de website

<https://www.goedvertegenwoordigd.nl/>.

Let op:

Een onbenoemde vertegenwoordiger is niet hetzelfde als een contactpersoon. Een onbenoemde vertegenwoordiger kan de cliënt formeel vertegenwoordigen in beslissingen over zorg en behandeling. Een contactpersoon heeft geen formele status en kan dit niet.

2. Wanneer is wettelijke vertegenwoordiging nodig?

Er kan verschil van mening zijn over wie van de naaste familie de cliënt vertegenwoordigt.

Als de niet-wettelijke vertegenwoordiging niet goed loopt, zijn maatregelen nodig.

Bijvoorbeeld:

- Als er geen familie is of de wilsonbekwame cliënt geen familielid wil als vertegenwoordiger;
- Als geen enkel familielid als vertegenwoordiger en aanspreekpunt voor de zorgverlener wil optreden;
- Als de te benoemen familie-vertegenwoordiger niet de vereiste kennis of vaardigheden heeft om de taak van vertegenwoordiger uit te voeren;
- Als familieleden het niet eens zijn over de vertegenwoordiging;
- Als de zorgverlener of andere instanties niet met de familie kunnen overleggen.

In deze gevallen kan het nuttig zijn vertegenwoordiging goed te regelen, vooraf via volmacht of later via de benoeming van een mentor, bewindvoerder of curator door een kantonrechter. In het volgende hoofdstuk wordt dit nader uitgelegd.

3. Wettelijke vertegenwoordiging

Als niet-wettelijke vertegenwoordiging geen optie is, kan de cliënt of zijn familie ook gebruik maken van wettelijke vertegenwoordiging.

Er zijn drie vormen:

- 1) Mentorschap;
- 2) Bewindvoering;
- 3) Curatele.

Hieronder worden de verschillende vormen nader uitgelegd. Ook kunt u meer informatie vinden op o.a. de websites van de Overheid: www.regelhulp.nl/onderwerpen/zorg-organiseren/wettelijke-vertegenwoordiging; www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap en de website www.GoedVertegenwoordigd.nl

3.1 Mentorschap

Als iemand niet meer zelf kan beslissen over **verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding** wordt een (familie)mentor benoemd die daarover (zoveel mogelijk samen met de betrokkene) beslist. De mentor kijkt waar mogelijk samen met de cliënt, of er goede verzorging, verpleging of behandeling wordt gegeven. Hij of zij is bevoegd om beslissingen te nemen op die terreinen, maar doet dit zoveel mogelijk in overleg met de cliënt.

De mentor overlegt met de betrokkenen hoe het gaat en wat er nodig is en onderhoudt contact met de zorgaanbieder. Hij (of zij) treedt op als hij meent dat er iets mis gaat.

Mentoren worden in alle gevallen benoemd door een kantonrechter en is altijd een natuurlijk persoon. Een mentor is vaak iemand uit de omgeving van de cliënt (familielid of naaste) maar soms ook professionele mentor via een bureau.

3.2 Bewindvoering

Als iemand niet meer zelf mag beslissen over zijn **financiën en bezittingen** wordt een bewindvoerder benoemd die daarover (zoveel mogelijk samen met de betrokken cliënt) beslist. De bewindvoerder behartigt de belangen van de betrokkene op het gebied van financiën en bezittingen en houdt de boekhouding bij. De bewindvoerder houdt in de gaten hoeveel geld de betrokkene heeft en kijkt, waar mogelijk samen met de cliënt, hoe het geld het beste besteed kan worden. De bewindvoerder is bevoegd om beslissingen te nemen over financiële aangelegenheden.

De bewindvoerder wordt benoemd door de kantonrechter en kan een natuurlijk persoon zijn, maar mag ook een rechtspersoon zijn (bijvoorbeeld een stichting). Een bewindvoerder kan een familielid of naaste zijn of een professionele vertegenwoordiger via een bureau.

3.3 Curatele

Als een persoon niet handelingsbekwaam is of zijn of haar handelingsbekwaamheid verliest en dus niet (meer) zelfstandig rechtshandelingen kan verrichten, wordt een curator benoemd om de cliënt te vertegenwoordigen.

De curator behartigt de belangen van de betrokkene zowel **op het gebied van financiën, bezittingen én op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding**. De curator is bevoegd om voor de betrokkene beslissingen te nemen, wel zoveel mogelijk in overleg met de betrokkene zelf.

Curatele is een maatregel die meer bescherming biedt dan bewindvoering en mentorschap en verenigt in feite mentorschap en bewindvoering en is de meest vergaande maatregel. Curatoren worden in alle gevallen benoemd door de kantonrechter. De curator moet een natuurlijk persoon zijn, dit kan een familielid of naaste zijn of een professionele curator via een bureau.

4. Is (wettelijke) vertegenwoordiging altijd nodig?

Nee. De maatregelen zijn bedoeld voor mensen die onvoldoende voor zichzelf kunnen zorgen en de reikwijdte en gevolgen van hun handelen niet meer volledig kunnen overzien. Maar zelfs als dat het geval is, is het niet altijd nodig om een vertegenwoordiger aan te wijzen. Dit moet per persoon en per situatie worden bekeken. De keuze voor curatele, bewindvoering of mentorschap hangt af van wat de betrokkene nodig heeft. Deze keuze wordt gemaakt door de familie, waar mogelijk in overleg met de cliënt. Meestal wordt dan gekozen voor een bewindvoerder en/of mentor, afhankelijk van wat iemand nodig heeft. Over het algemeen is bewindvoering, mentorschap of een combinatie daarvan voldoende. Curatele is een erg zware maatregel en vaak niet nodig.

Salios hanteert als uitgangspunt dat wettelijke vertegenwoordiging alleen moet worden aangevraagd als het echt nodig is en echt in het belang van de cliënt is. Voor de meeste cliënten wordt eerst geprobeerd een niet-wettelijke of informele vertegenwoordiger te vinden. In de kring van de familie wordt gekeken of iemand aangewezen kan worden als persoonlijk gemachtigde. Als dit niet mogelijk is of als er behoefte is om de vertegenwoordiging wettelijk vast te leggen, kan er gekozen worden voor een wettelijke vertegenwoordiging.

5. Wie kan bewindvoerder, curator of mentor zijn?

Iedere meerderjarige persoon mag curator, bewindvoerder of mentor zijn. Vaak is het iemand uit de naaste omgeving van de cliënt, maar dit hoeft niet. Ook iemand van een daartoe aangewezen organisatie kan curator, bewindvoerder of mentor zijn. Curatoren en

mentoren moeten altijd natuurlijke personen zijn. Een bewindvoerder kan ook een rechtspersoon (stichting) zijn.

Om belangenverstrengeling te voorkomen kunnen medewerkers van Salios geen bewindvoerder, mentor of curator zijn van cliënten van Salios.

5. Hoe vind ik een mentor, bewindvoerder of curator buiten de familie?

Bij wettelijke vertegenwoordiging kunt u kiezen uit het (laten) aanstellen van een mentor, bewindvoerder of curator. Dit kan iemand zijn uit de familie maar soms is een familie vertegenwoordiger niet beschikbaar of wenselijk. U kunt dan iemand van buiten de familie zoeken: een vriend(in), ouders van een vriend(in), kind van een vriend(in), een buurvrouw/man of iemand uit de kerkelijke gemeente etc.

Als het niet lukt om zelf iemand te vinden kunt u voor mentorschap terecht bij de Landelijke Vereniging Mentorschap Netwerk Nederland. Dit is de landelijke vereniging waar regionale stichtingen mentorschap bij aangesloten zijn, die met elkaar in heel Nederland mentorschap bieden (zie de website <https://www.mentorschap.nl/mentor-nodig/>).

Er zijn op verschillende plaatsen ook beroepsmatig betaalde mentoren actief. Deze **beroepsmentoren** zijn ook te vinden op de website www.mentorschap.nl.

Professionele bewindvoerders zijn verenigd binnen de Branchevereniging Aegis: www.aegis.nl/leden/.

De klantadviseurs van Salios kunnen u eventueel ook adviseren.

7. Hoe kan ik (wettelijke) vertegenwoordiging aanvragen, wijzigen of opheffen?

7.1 Wie kan het aanvragen?

Niet-wettelijke vertegenwoordiging kan door de cliënt en/of zijn familie zelf worden geregeld. De keuze voor de persoonlijk gemachtigde moet wel op papier gezet zijn/worden door de wilsbekwame cliënt.

Alle vormen van wettelijke vertegenwoordiging moeten bij de kantonrechter aangevraagd worden. U kunt bewindvoering en mentorschap tegelijk aanvragen. U kunt ook eerst bewindvoering en later mentorschap aanvragen of andersom. Het is niet mogelijk om naast curatele ook bewindvoering en/of mentorschap aan te vragen.

De volgende personen of instellingen kunnen curatele, bewind of mentorschap aanvragen of wijzigen:

- De betrokkene zelf;
- De partner van de betrokkene;
- Familieleden van de betrokkenen tot in de 4e graad. Dit zijn ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, broers, zussen, ooms, tantes, neven en nichten;
- Degene die het gezag uitoefent, zoals de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor;
- De Officier van Justitie. Dit kan alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld omdat er geen familie meer is;
- De instelling die de betrokkene verzorgt of begeleidt. Dit gebeurt alleen als er geen familie is of als de familie niet wil tekenen en er geen andere oplossing is. Hierbij moet de instelling dan aangeven waarom de familie de maatregel niet zelf aanvraagt.

De procedure is een verzoekschriftprocedure. U bent niet verplicht om hierbij een advocaat in te schakelen. Zie voor meer informatie op de website www.rechtspraak.nl:

www.rechtspraak.nl/onderwerpen/cbm/hulpoverzicht en
www.rechtspraak.nl/onderwerpen/bewind/vragentool.

Zie verder onder paragraaf 7.4.

Het sociale team van de gemeente kan u helpen met het aanvragen van de wettelijke vertegenwoordiging. Ook kunnen de klantadviseurs van Salios u verder op weg helpen.

Let op

Het kan zijn dat de rechter na uw aanvraag een verklaring van wilsonbekwaamheid ter zake (d.w.z. niet zelf zijn belangen op een bepaald onderwerp/gebied kan behartigen), van de cliënt wil hebben. Deze verklaring moet worden afgegeven door een onafhankelijke arts die niet betrokken is bij Salios. De kosten voor het aanvragen van zo'n verklaring bedragen circa € 250,-. Deze tarieven worden door de onafhankelijke artsen zelf vastgesteld en kunnen jaarlijks worden aangepast.

Organisaties die hiervoor benaderd kunnen worden zijn: www.centrum-ouderengeneeskunde.nl (06-42170130); www.gericall.nl (085-0012129); www.gericare.nl (06-1510 9971) of www.chronikos.nl (06-23571292).

7.2 Wijzigen van wettelijke vertegenwoordiging

Het is mogelijk om van curator, bewindvoerder of mentor te wijzigen. Ook kunt u de beschermingsmaatregel omzetten als deze te licht of te zwaar is, bijvoorbeeld de curatele laten wijzigen in bewindvoering en/of mentorschap en andersom. Hiervoor dient u een verzoekschrift in bij de kantonrechter.

7.3 Opheffen van wettelijke vertegenwoordiging

Als de cliënt overlijdt of als de maatregel niet meer nodig is, dient de familie een verzoek bij de rechtbank in te dienen voor opheffing van de maatregel.

7.4 Formulieren voor de aanvraag/wijziging van wettelijke vertegenwoordiging

Het aanvraagformulier moet worden ingevuld en samen met de gevraagde bijlagen worden opgestuurd naar de kantonrechter van de woonplaats van degene voor wie u de maatregel vraagt. De benodigde formulieren zijn te vinden op de website www.rechtspraak.nl.

Voor iedere soort wettelijke vertegenwoordiging is een apart aanvraagformulier:

Mentorschap: zie <https://www.rechtspraak.nl/onderwerpen/mentorschap>

Bewindvoering: zie <https://www.rechtspraak.nl/onderwerpen/bewind>

Curatorschap: zie <https://www.rechtspraak.nl/onderwerpen/curatele>

De klantadviseurs van Salios kunnen u waar nodig ook op weg helpen daarbij.

8. Doorlooptijd aanvraag vertegenwoordiging

Het benoemen van een persoonlijk gemachtigde hoeft niet lang te duren. Als u voor een persoonlijk gemachtigde kiest, kunt u daarvoor zelf een formulier opstellen en een kopie daarvan bij ons inleveren. Als u besluit dat u dit via een levenstestament wilt laten vastleggen, moet dit bij de notaris worden gedaan en is de procedure langer. Zie hierover meer informatie op <https://www.notaris.nl/levenstestament/levenstestament-en-volmacht>.

De aanvraagprocedure voor wettelijke vertegenwoordiging via de kantonrechter duurt ongeveer 3 maanden. Als u een wettelijk vertegenwoordiger wilt benoemen, is het dus zaak om tijdig met de aanvraag te starten.

9. Kosten aanvragen wettelijke vertegenwoordiging

Als de cliënt zelf of naasten de aanvraag doet zijn alle kosten voor rekening van de cliënt of diens 'niet-wettelijke' vertegenwoordiger.

Het aanwijzen van een **persoonlijk gemachtigde** brengt als de cliënt dit zelf op schrift zet, geen kosten met zich mee.

Als dit via een **levenstestament** via de notaris verloopt, zijn er wel kosten aan verbonden.

De kosten voor een levenstestament beginnen gemiddeld rond € 650,- inclusief btw.

De uiteindelijke kosten zijn ook afhankelijk van uw wensen en situatie. Ieder notariskantoor heeft zijn eigen prijs en service en de kosten verschillen ook per regio/woonplaats. Zie ook <https://www.notaris.nl/levenstestament/levenstestament-en-volmacht>.

Bij een verzoek aan de kantonrechter tot benoeming of ontslag van een curator, bewindvoerder of mentor betaalt u griffierechten. De hoogte van het griffierecht hangt onder meer af van de procedure en uw rol in de zaak. De overheid bepaalt de hoogte van

het griffierecht. Die hoogte kan jaarlijks op 1 januari worden aangepast (prijsspeil april 2026 circa €95,-).

Daarnaast kunnen er ook andere kosten zijn afhankelijk van de soort aanvraag. Denk hierbij aan de kosten voor een professionele vertegenwoordiger. De hoogte daarvan hangt deels af van het bureau (intakekosten) en de jaarlijkse kosten die de rechter bepaalt bij de benoeming van de wettelijk vertegenwoordiger. De kosten zijn voor rekening van de cliënt waarvoor de wettelijke vertegenwoordiging is geregeld.

Wanneer de cliënt deze kosten zelf niet kan betalen, kan hij of zij beide bedragen (deels) terugkrijgen via de Bijzondere Bijstand¹ (zie informatie daarover op de site van de Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wanneer-heb-ik-recht-op-bijzondere-bijstand>).

Verder zijn er kosten als een verklaring van wilsonbekwaamheid ter zake moet worden afgegeven door een onafhankelijke arts (zie onder 7.1). Ook deze kosten zijn voor rekening van de cliënt.

10. Wat te doen bij onvrede over de wettelijk vertegenwoordiger?

De kantonrechter ziet erop toe dat de wettelijk vertegenwoordiger zijn/haar taken goed uitvoert. Hij kan hem altijd voor verhoor bij hem roepen. Als er een vermoeden is dat de mentor/bewindvoerder/curator zijn taak niet goed uitvoert, kan de cliënt, zijn familie of iemand anders een klacht indienen bij de kantonrechter. Als er geen familie is en er onvrede bestaat over de wettelijke vertegenwoordiging kan Salios ook zelf een klacht indienen en de rechter vragen de wettelijk vertegenwoordiger van zijn taak te ontheffen. Het is hiervoor wel noodzakelijk dat er een dossier is opgebouwd.

11. Meer informatie nodig?

Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden op diverse websites en in brochures.

Websites

- <https://www.aegis.nl/leden/>
- <https://www.alzheimer-nederland.nl/dementie/wat-moet-ik-regelen>
- <https://www.goedvertegenwoordigd.nl/>
- <http://www.juridischloket.nl/>
- <https://www.mentorschap.nl/mentor-nodig/>
- www.rechtspraak.nl/onderwerpen/cbm/hulpoverzicht
- www.rechtspraak.nl/onderwerpen/bewind/vragentool

¹ Het hangt van het inkomen en eigen vermogen van de cliënt af of voor deze kosten overheidssubsidie mogelijk is

- <https://www.regelhulp.nl/onderwerpen/zorg-organiseren/wettelijke-vertegenwoordiging>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wanneer-heb-ik-recht-op-bijzondere-bijstand>

Klantadviseurs Salios

Als u meer wilt weten over de verschillende vormen van vertegenwoordiging kunnen de klantadviseurs van Salios u ook de weg wijzen naar de juiste instanties en websites en u helpen bij het opzoeken van de juiste aanvraagformulieren voor het regelen van wettelijke vertegenwoordiging. Zij zijn bereikbaar via het mailadres klantenservice@salios.nl en tijdens kantooruren ook bereikbaar via 078 - 208 30 30.